

1.

1

Roll No. _____

02062018/220

Time allowed: Three Hours

Max. Marks 100

Departmental Accounts Examination

For M.E.

UDC (General)

Session: 6/2018

Paper-1st

(Works Accounts)

Note

- ❖ Attempt all the questions and part of a question must be attempted continuously at one place.
- ❖ Rough work should be done on the space provided for in the answer sheet at Page-2.
- ❖ Missing data, if any, may be assumed but must be indicated specifically in the answer.

P.T.O

Paper -1
(WORKS ACCOUNTS)
UDC (GENERAL)

- Q.1 (a) Discuss various kinds of tenders as per works regulation.
- (b) Write short note on
- i) Two part bid
 - ii) Three part bid
- (c) Who is competent authority to black list a firm or suspend business dealing with firm as per purchase regulation?
- (ੳ) ਵਰਕਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਟੈਂਡਰ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (ਅ) ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ:-
- i) ਦੋ ਭਾਗ ਬੋਲੀ
 - ii) ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਬੋਲੀ
- (ੲ) ਪ੍ਰਚੇਜ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਫਰਮ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸ ਫਰਮ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੌਣ ਹਨ?

10+6+4 = 20

- Q. 2 (a) Discuss technical and Administrative nature duties of SDO
- (b) Define bench marking as per work regulation
- (c) Name the firms that are exempted to deposit earnest money with tender for purchase of material .
- (ੳ) ਐਸ.ਡੀ.ਓ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨੇਚਰ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦਸੋ।
- (ਅ) ਵਰਕ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਬੈਂਚ ਮਾਰਕਿੰਗ ਬਾਰੇ ਦਸੋ।
- (ੲ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਸੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਖ਼ੀਦਣ ਲਈ ਟੈਂਡਰ ਵੇਲੇ ਸਾਈ ਜਮਾਂ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਛੋਟ ਹੈ?

(10+4+6= 20)

- Q. 3 (a) Differentiate between
- (i) Administrative approval and Technical sanction.
 - (ii) Issue rate and Market rate.

(b) Indicate the Account Head.

(i) 23.501

(ii) 28.621

(iii) 28.870

(iv) 42.100

(v) 44.320

(ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚ ਫਰਕ ਦਸੋ:-

iii) ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਮੰਜੂਰੀ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮੰਜੂਰੀ

iv) ਇਸ਼ੂ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ

(ਅ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੋਡਾਂ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਮੱਦ ਦਸੋ:-

(i) 23.501

(ii) 28.621

(iii) 28.870

(iv) 42.100

(v) 44.320

(10+10= 20)

Q. 4 What are the instructions regarding closing of Cash Book by Sub Division and the responsibility of official in respect there of ?

ਉਪ ਮੰਡਲ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਕੈਸ਼-ਬੁਕ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦਸੋ।

(20)

Q. 5 (a) Discuss the general principles and restrictions relating to the expenditure.

(b) Define the difference between Imprest and Temporary advance.

(ੳ) ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਨਰਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ:-

(ਅ) ਸਹਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਅਤੇ ਆਰਜੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੇ ਫਰਕ ਬਾਰੇ ਦਸੋ।

(10+10= 20)

ROLL No. _____

①

03062018/180

①

UDC (General) Session 6/2018

PAPER - 2

(Service Rules & Regulations)

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks - 100

NOTE:

- i) Attempt all the questions and part of a question continuously at one place.
 - ii) Support your answer with relevant rules/regulations.
 - iii) Rough work should be done on the space provided for in the answer sheet at Page - 2.
 - iv) Missing data, if any, may be assumed but must be indicated in the answer.
-

P.T.O.

Engineers Exams -06/2018
Paper-2 Service rules and Regulations
Ministerial Establishment

(Service Rules and Regulations)			Marks
Ques.: 1	1(a)	What amount is allowed to pensioner in lieu of LTC?. Can Husband and wife both avail the benefit separately (being both pensioner)	6
	1(b)	Can the pensioner entitled old age pension both on Pension and family pension on completion of 65 years of age?	6
	1 (c)	What kind of recoveries can be made from subsistence allowance	8
Ques.: 2	2(a)	Who is competent to sanction interest on GPF final payment beyond 6 months.	5
	2(b)	i) State TA admissibility in the following cases 1. To appear in Departmental Accounts Exams 2. To visit home town	(5+5)=10
	2(c)	Can a Board employee draw TA for family members of his family either proceeded or follow him at the time of transfer.	5
Ques.: 3	3(a)	i) What is the maximum for which an employee can remain absent? Is there any exception to it. ii) What are the clauses of employee exempted of production of medical fitness certificate. iii) State the authority for the medical certificate of fitness required for first entry into company service iv) What are the instructions regarding withdrawn of resignation	4x5= 20
Ques.: 4	4 (a)	i) What are the rules regarding combination of holidays with leave. ii) Which cases are covered under False TA claims? What is the punishment in such cases? iii) What concession are admissible to an employee when he is recalled compulsorily before the expiry of leave? Explain quoting relevant regulation. iv) The Employee of PSPCL on retirement submitted TA for shifting of personal effects on retirement (retired in the month of 10/2015), but submitted TA in 12/2016. DDO rejected the claim of TA. Comment.	5x4=20

Contd....P/3

Ques.: 5	5 (a)	<p>Calculate the pension and gratuity payable to Mr x from the following data.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Date of retirement 31.12.2012 2. Date of appointment 2.12.1990 3. E.O.L 1.5.2002 to 30.11.2002 4. Date of increment 1.8.2012 	20
----------	-------	---	----

(Service Rules and Regulations)			Marks
Ques.: 1	1(a)	ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਐਲ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੇ ਬਦਲੇ ਕੀ ਰਕਮ ਮਿਲਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਦੋਨੋਂ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਵਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਸੁਵਿਧਾ ਕਲੇਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਦੋਨੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਹਨ).	6
	1(b)	ਕੀ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਜਿਸਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਫੈਮਿਲੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮਿਲਦੀ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ 65 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਤੇ ਓਲਡ ਏਜ ਪੈਨਸ਼ਨ ਕੀ ਦੋਨਾਂ ਤੇ ਮਿਲੇਗੀ?	6
	1 (c).	ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਭੱਤੇ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ-2 ਰਿਕਵਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ?	8
Ques.: 2	2(a)	ਜੀ.ਪੀ.ਫੰਡ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਇਗੀ ਤੇ ਵਿਆਜ 6 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਦੇਣ ਲਈ ਕੌਣ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ?	5
	2(b)	<p>ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਤੇ ਸਫਰੀ ਭੱਤੇ ਦੇਣ ਯੋਗ ਸਬੰਧੀ ਦੱਸੋ?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ਵਿਭਾਗੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਲਈ 2) ਹੋਮ ਟਾਊਨ ਜਾਣ ਲਈ 	(5+5)=10
	2(c)	ਕੀ ਬੋਰਡ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਜਾਂ ਬਾਦ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਟੀ.ਏ ਕਲੇਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?	5
Ques.: 3	3(a)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ਕਿੰਨੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਛੋਟਾਂ (exception) ਹਨ। 2. ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਫਿਟਨਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। 3. ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜੁਆਇੰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸ ਸਮਰੱਥ (authority) ਤੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਫਿਟਨਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ 4. ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਸਬੰਧੀ ਕੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਹਨ? 	4x5=20

P.T.O

Ques.: 4	4 (a)	<p>1. ਗਜਟਿਡ ਛੁੱਟੀਆਂ ਨਾਲ ਛੁੱਟੀਆਂ ਜੋੜਨ ਸਬੰਧੀ ਕੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਹਨ?</p> <p>2. ਜਾਲੀ ਟੀ.ਏ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਿਹੜੇ ਕੇਸ ਕਵਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸਜ਼ਾ ਕੀ ਹੈ?</p> <p>3. ਛੁੱਟੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇਕਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਛੋਟਾਂ ਹਨ? ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਰੂਲ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ?</p> <p>4. ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਪਰੰਤ ਟੀ.ਏ ਮਹੀਨਾ 12/2016 ਵਿਚ ਸਬਮਿਟ ਕੀਤਾ (ਕਰਮਚਾਰੀ ਮਹੀਨਾ 10/2015 ਵਿਚ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਇਆ ਸੀ)।ਡੀ.ਡੀ.ਓ ਨੇ ਕਲੇਮ ਰਿਜਕਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਮੈਂਟ ਕਰੋ</p>	
Ques.: 5	5 (a)	<p>ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਡਾਟੇ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਐਕਸ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗਰੈਚੁਟੀ ਕੈਲਕੁਲੇਟ ਕਰੋ।</p> <p>1) ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ 31.12.2012</p> <p>2) ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 2.12.1990</p> <p>3) ਐਕਸਟਰਾ ਓਰਡਨਰੀ ਲੀਵ 1.5.2002 ਤੋਂ 30.11.2002</p> <p>4) ਇੰਕਰੀਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ 1.8.2012</p>	20

OLL No. _____

①

04062018/210

①

UDC (General) Session 6/2018

Paper-III (ACTS AND LABOUR LAWS)

Time Allowed: 3 Hours

Marks: 100

NOTE:

- (i) Attempt all questions and part of a question must be attempted continuously at one place.
 - (ii) Missing data, if any, may be assumed, but must be indicated specifically in the answer.
 - (iii) Rough work should be done on the space provided for in the answer sheet at Page-2.
-

P.T.O.

Roll No.....

DEPARTMENTAL ACCOUNTS EXAMINATION

FOR

UDC (General)

SESSION-6/2018

PAPER-3rd

(ACTS AND LABOUR LAWS)

Time allowed: Three Hrs.

Maximum Marks : 100

NOTE :

- 1) Attempt all the questions and part of a question must be attempted continuously at one place.
- 2) Support your answer with relevant Rules/Regulations.
- 3) Rough work should be done on the space provided for in the answer sheet at Page-2.
- 4) Missing data, if any, be assumed but must be indicated specifically in the answer.

Q. 1. (a) What are the important provisions regarding safety of workers in a factory under the Factories Act 1948 ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. (ਓ) ਫੈਕਟਰੀ ਐਕਟ 1948 ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸੇਫਟੀ ਲਈ ਕੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਭਦਾਨ ਹਨ ?

Marks 10

Q. 1. (b) Discuss the provisions regarding Drinking Water under Factories Act 1948 ?

(ਅ) ਫੈਕਟਰੀ ਐਕਟ 1948 ਅਨੁਸਾਰ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਸੰਬੰਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਭਦਾਨ ਹਨ।

Marks 10

Q. 2. (a) What are the rates of fees for providing information under RTI Act in Punjab ? Also define the modes in which said fees can be deposited.

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. (ਓ) ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਰ. ਐ. ਆਈ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀ ਫੀਸ ਹੈ। ਇਹ ਫੀਸ ਕਿਹੜੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Marks 12

Q. 2. (b) Which type of orders issued by District forum, the State Commission or the National Commission is Final ?

(ਅ) ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਫੋਰਮ, ਸਟੇਟ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਹੁਕਮ ਫਾਈਨਲ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ?

Marks 8

Q. 3 (a) An employer is liable to pay compensation if personal injury is caused to a workman by accident arising out of and in the course of his employment. Is there any exemption to this rule?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. (ੳ) ਜੇਕਰ ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਕਾਮੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਰਕਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰੂਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਛੋਟ ਹੈ ? Marks 10

Q. 3 (b) What are the rule regarding payment of compensation if an employer does not accept the liability of compensation ? Also discuss the provision of penalty to employer in default in paying the compensation.

(ਅ) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇੰਪਲਾਇਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸੰਬੰਧੀ ਕੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਹਨ ? ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਇੰਪਲਾਇਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਭਦਾਨ ਹੈ ? Marks 10

Q. 4 (a) What are the Jurisdiction of District Forum, State Commission and National Commission?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. (ੳ) ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਫੋਰਮ, ਸਟੇਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ? Marks 10

(b) Is a skilled workman admissible any special leave? If yes, what are the instruction regarding admissibility of special leave and salary for this leave to a workman?

(ਅ) ਕੀ ਇਕ ਸਕਿੱਲਡ ਕਾਮੇ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਨਯੋਗ ਹੈ ? ਜੇਕਰ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਪੈਸ਼ਲ ਛੁੱਟੀ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਮਿਲਣਯੋਗ ਤਨਖਾਹ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ ? Marks 10

Q. 5. (a) What are the provisions of penalty under Air (Prevention and Control of Pollution) Act 1981 ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. (ੳ) ਏਅਰ (ਪ੍ਰੀਵੈਂਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਟਰੋਲ ਪੋਲਿਊਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1981 ਅਦੀਨ ਪੈਨਲਟੀ ਦੇ ਕੀ ਪ੍ਰਾਭਦਾਨ ਹੈ ? Marks 6

Q. 5. (b) Define State Air Laboratory.

(ਅ) ਸਟੇਟ ਏਅਰ ਲਿਬੋਰਟਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। Marks 7

Q. 5. (c) Explain Micro, Small and Medium Enterprise Under Service Sector.

(ੲ) ਸਰਵਿਸ ਸੈਕਟਰ ਅਧੀਨ ਮਾਈਕਰੋ, ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਦਰਮਾਇਨੇ ਏਨਟਰਪ੍ਰਾਇਜ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। Marks 7

1

1

Roll No. _____

05062018/140

Time allowed: Three Hours

Max. Marks 100.

Departmental Accounts Examination

For M.E.

UDC (General)

Session: 6/2018

Paper-4th

(Drafting and Computer Knowledge)

Note

- ❖ Attempt all the questions and part of a question must be attempted continuously at one place.
- ❖ Rough work should be done on the space provided for in the answer sheet at Page-2.
- ❖ Missing data, if any, may be assumed but must be indicated specifically in the answer.

P. T. O.

Ques no. 1

As early as the sixth or seventh century B.C. Panini wrote his great grammar of the Sanskrit language. He mentions previous grammars and already in his time Sanskrit had crystallized and become the language of an ever growing literature. Panini's book is something more than a mere grammar. To has been described by the Soviet. Professor Th. Stcherabatsky, of Leningrad, as one of the greatest productions of the human mind Panini is still the standard authority on Sanskrit grammar. Through subsequent grammarians have added to it and interpreted it. It is interesting to note that Panini mentions the Greek script. This indicates that there were some kind of contacts between India and the Greeks long before Alexander came to the East. The study of astronomy was specially pursued and it often merged with astrology. Medicine had its text books and there were hospitals. Dhanwantri is the legendary founder of the Indian science of medicine. The best known old text books however, date from the early centuries of the Christian era. These are by Charka on medicine and Sushruta on surgery. Charka is supposed to have been the royal court physician of Kanishka who had his capital in the north-West. These text books enumerate a large number of diseases and give methods of diagnosis and treatment. They deal with surgery, obstetrics, baths, diet, hygiene, infant feeding, and medical education. The approach was experimental, and dissection of dead bodies was being practiced in course of surgical training. Various surgical instruments are mentioned by Sushruta, as well as operations including amputation of limbs, abdominal, caesarean section, cataract, etc. Wounds were sterilized by fumigator. In the third or fourth century B.C. there were also hospitals for animals. This was probably due to the influence of Jainism and Buddhism with their emphasis on non-violence.

(a)

- (i) Read the above passage and Write a precis
- (ii) Give suitable title.

What is the meaning of following words as used in the above passage:-

- (iii) Enumerate
- (iv) Dissection

Contd.... P/3.

(b) Define the following:-

- (i) Booting in a computer system and its types.
- (ii) System software.

(Marks: 10+3+2+5=20)

Ques no. 2

- (i) Prepare a Tender Notice regarding Supply & Installation of 1.5 t Voltas (3 Star) Window AC's in different offices under EIC/Civil Design & Construction, PSPCL on behalf of Addl SE, Civil Mtc. Cell No.1, PSPCL, Patiala.
- (ii) Draft a Public Notice for inviting objections, comments/suggestions from the general public/stakeholders in respect of Review Petition filed by PSPCL before Hon'ble PSERC under section 94 of Electricity Act, 2003 seeking review of Tariff order passed by the Commission.

(Marks: 2*10=20)

Ques no. 3

Do as Directed:-

(a) Correct the Following Sentences:

- (i) I have seen him a moment ago.
- (ii) They discussed about the whole matter.
- (iii) We are playing tennis every day.
- (iv) He is sleeping for two hours.
- (v) Neither of the boys have returned.

(Marks: 5*1=5)

(b) Change the Voice:

- (i) The boy was climbing the cliff.
- (ii) Will you ever forget those happy days?
- (iii) All desire wealth and some acquire it.
- (iv) They laughed at his warnings.
- (v) He made the child drink the milk.

(Marks: 5*1=5)

(c) Give meaning of following Idioms and make sentences:

- (i) A piece of cake
- (ii) Let the cat out of the bag
- (iii) To feel under the weather
- (iv) To kill two birds with one stone
- (v) To add insult to injury

(4)

(Marks: $5 \times 1 = 5$)

(d) What is a volatile and non-volatile memory? Write examples of non-volatile memory.

(Marks: 5)

Ques no. 4

- (a) What is a primary memory and what are its types?
- (b) Define Clients and Servers.
- (c) Expand the following:-
 - (i) COBOL
 - (ii) BASIC
 - (iii) FORTRON
 - (iv) IBM.
- (d) What are the basic operations of Computer?
- (e) Find the decimal equivalent of hexadecimal number 4D.C8

(Marks: $5 \times 4 = 20$)

Ques no. 5

(a) Write functions of following Ms Excel shortcut keys

- (i) Ctrl+Y
- (ii) Ctrl+;
- (iii) Shift+F3
- (iv) Alt+F4
- (v) F2

(b) Write functions of following Ms Word shortcut keys

- (i) Shift+F3
- (ii) Ctrl+Mousewheel
- (iii) Ctrl+5
- (iv) Ctrl+A
- (v) Ctrl+F

(c) Write down steps to create new Macro in MS Word

(d) Write down steps to create a table in the style you want using MS Excel

(Marks: $4 \times 5 = 20$)